

El riu

L'any 1980, Bruce Springsteen va publicar una cançó extraordinària, The River, on només en cinc minuts i sis estrofes resumia tota una vida. Si en comptes d'haver-se criat a Nova Jersey als anys seixanta ho hagués fet a l'Alt Urgell d'avui, hauria d'haver-se buscat una altra metàfora geogràfica, perquè el Segre, a hores d'ara, amb prou feines pot dir-se que sigui un riu amb totes les de la llei. Fa trenta o quaranta anys estava ple de vida, raonablement net, i hi baixava un cabal considerable, fins i tot al pic de l'estiu. Un servidor, com tants altres nois de la meva generació, va mig aprendre a nedar a la mítica tolla de la Quera, d'aigües fresquíssimes i fosques. Felices. El meu pare feia de pacient instructor. De tant en tant, passava un piragüista francès amb aire de pioner. La nostra versió dels raïcs de ràfting avant la lettre eren els flotòmetres, pneumàtics de camió amb què es realitzaven periples emocionants i inconscients del pont d'Alàs cap avall. El neoprè encara no s'havia inventat: l'únic equipament especial autoritzat eren unes robustes xanquetes de goma. S'hi veïen serps d'aigua, enormes i tímides, i la llúdriga no era un animal mític, carn de documental.

Ara, amb prou feines hi baixa aigua: un líquid tèrbol i oliós, com si una rentadora gegantina hagués abocat l'aigua de la darrera bugada. No és que sembli contaminat, en el sentit tòxic: més aviat sembla xampú per a nens. En molts trams pots travessar la llera sense mullar-te els peus ni haver de fer equilibris damunt dels còdols. Baixa un rajolinet preagònic, i quan el riu passa per la Seu les pobres truites han de ser repescades i traslladades fins allà on puguin trobar aigua una mica més oxigenada. Els pescadors, en aquestes condicions, sembla que practiquin un esport extrem. No crec pas que sigui només un problema de pluviositat ni de canvi climàtic, sinó de sobreexplotació. Només cal veure la Noguera Pallaresa per veure la diferència abismal que hi ha entre un riu i l'altre. La Noguera fa goig, tot l'any. Tenim massa país per tant poc riu, entre recs i centrals i captacions. I ara la pregunta. De què serveix progressar i créixer i construir i omplir el país de gent si després no tenim un trosset de riu on poder-nos capbussar?

Albert Villaró (Diari Segre, 10 agost 2007)